

Sikeres évkezdés

Szegedi áruk belföldre, külföldre

A szegedi munkások kedvét sem vette el a keményre fordult tél, az akadozó közlekedés. Az új esztendő első napjaiban új teljesítményekről adnak számot az üzemek, gyárak vezetői. Már az első munkanapok tapasztalatai is azt mutatják, hogy a termelés feltételeit a legtöbb helyen időben biztosították.

Napi értéke: másfél millió forint

A Szegedi Konzervgyárban hivatalosan hétfőn lett volna az első munkanap — a dolgozók azonban már vasárnap megjelentek az üzemben. Csakhamar „lapátos” brigádokat alakítottak, s mielőtt a termelés megkezdődött volna — megfeszítették az üzem a hótól. Hétfőn így zavartalanul indulhattak a munkások, s azóta napi másfél millió forint értékű terméket készítenek. Főként hűszárményeket, olajoshalat, szörpöket és sárgabarackizt. Kedden reggel útra kelt az első exportszállítmány is: a gyár tíz és fél vagon kiváló minőségű őszibarack konzervet küldött a szovjet kereskedelmi partner megrendelésére. Ezzel együtt természetesen a belföldi üzletek, illetve nagykereskedelmi vállalatok is megkapták az első szállítmányt: másfél vagon vegyes befőttet és más konzervkészítményeket. Az üzem jó munkáját dicséri, hogy az NDK megrendelésére már előkészítették a tizenöt vagonos szállítmányt is — azonban a MÁV időben nem tudta rendelkezésre bocsátani a szükséges vagonokat.

Fűszerpaprika Ausztriába és az NSZK-ba

A Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalat a táj jellegzetes fűszernövényét, a paprikát dolgozza fel finom ízlésmennyé. A feldolgozás végén tartanak, most várják a termelőktől a kintlevő 250—280 vagon paprikát, hogy azt előkészítsék őrlésre. Az első exportszállítmányt tegnap hagyta el a gyártelepet: több vagon fűszerpaprikát, csemege és féledes minőségű szállított Ausztriába és a Német Szövetségi Köztársaságba. Az ugyancsak ismert

és kedvelt levesporokat jelenleg a hazai üzletekbe szállítják.

Kenderáru 45 országba

A Kenderfonó- és Szövőipari Vállalat tavaly minden megrendelést teljesített, december végére elküldte áruát külföldi partnereinek. Fonodai termékekből, zsinorból, kötélből, fonalból, cernából 1719 tonnát adtak el tőkés és 182 tonnát a szocialista országok kereskedelmi vállalatainak. A szövődék elsősorban ponyvát készíttettek külföldre. A tőkés piacon 1 millió, a szocialista piacon pedig több mint egymillió négyzetméter ponyvát vásároltak a szegedi gyárraktól. A szegedi kenderfeldolgozó ipar termékei az öt világrész negyvenöt országába jutottak el.

Mivel a kenderfeldolgozó ipar nem egyik napról a másikra állít elő készterméket, az idei év néhány munkanapja kevés a kiürült raktárak feltöltésére. A kereskedelmi osztály és a külkereskedelmi vállalat munkatársai az első negyedév lehetséges exportmennyiségét régen eladta, s várhatóan a jövő hét végén gördülhet

csak ki a gyár kapuján az első ponyvával megrakott vagon, hogy előleget adjon a szovjet kereskedelmi vállalatok több mint négymillió négyzetméteres megrendeléséből.

Szalámiexport

A Szegedi Szalámigyár útjára bocsátotta az első exportszállítmányt. A rendkívül nehéz körülmények ellenére az élő állat felvásárlást megoldották, a vágóhid, a hűszűz és a szalámi-üzem teljes erővel dolgozhat. A tervek szerint, január 3-tól 9-ig mintegy 6 és fél vagon szalámit exportálnak; ennek megfelelően hétfőn reggel csehszlovák vállalatok megrendelésére 1,7 vagon, kedden az NSZK megrendelésére pedig 1,5 vagon Pick-szalámi indult útnak. Természetesen a vállalat biztosítja hazai vevői számára is a kívánt termékeket: vasárnap Csongrád és Somogy megyébe, szerdán pedig Budapestre, Hajdú megyébe és Baranyába szállítottak szalámit és gyulai kolbászt. A jó minőségű szalámi hírneve töretlen — az új év első hetében még kétszer szállítanak az NSZK-ba, majd a következő hónapokban is rendszeres lesz az export.

Ösztönzést a dolgozók iskolájához!

A pedagógus szakszervezet városi bizottságának küldöttértekezlete

Gyakran szóba kerül mostanában a felnőttoktatás. Foglalkozik vele a pedagógusszakszervezet városi bizottságának beszámoló jelentése is. Egyebek között megállapítva, az általános iskola esti és levelező tagozatai lényegében betöltöttek szerepüket: az elmúlt 15—20 évben a felnőtt lakosság köréből Szegeden mintegy 5—6 ezer dolgozó szerezte meg a nyolcosztályos végzettséget. Ugyanakkor az utóbbi fél évtizedben észrevehetően megfogyatkoztak a továbbtanulásra jelentkezők, 1964-ben még több mint 700-an, legutóbb csak 336-an iratkoztak be

a dolgozók iskolájába. A nagyobb szegedi ipari üzemekben végzett felmérések adatai szerint ma is több ezer ötven éven aluli, főként fizikai dolgozót találunk, akik még nem rendelkeznek általános iskolával.

Intézkedések is történtek. Az eddig kerületenként szervezett esti és levelező tagozatokat a Madách utcai általános iskolában vonták össze, ugyanakkor lehetőséget biztosítottak arra is, hogy üzemekben, intézményekben, iskolákban kielyezett osztályokat nyissanak. A pedagógusszakszervezet városi bizottsága propagandával segítette a felnőttek beiskolázását, az iskolák szb-titkárai szülői értekezleteken próbálták kedvet kelteni a dolgozók általános iskolájához. Eredményképpen az ideai tanév beiskolázása már sikeresebb a tavalyinál: hét esti, nyolc levelező tagozati és két alapismereti tanulócsoporthoz működik. Ugyanakkor a szakszervezet szeretné, ha az iskolák körületekintő tapintattal mérnék fel az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező szülők számát, s kihelyezett osztály a jövő tanévben több iskolával kezdhetné meg működését.

A jelentés ugyanakkor más fontos tényezőt is elemmez. Nevezetesen, hogy módosult a dolgozók középkiskoláinak szerepe is. Korábban tömegesen jelentkeztek azok, akik munkájukhoz, vagy más munkakör betöltéséhez magasabb képzettséget akartak szerezni, s a munkáltatók sem korlátozták dolgozóik továbbtanulási törekvéseit. Így 1964-ig gyorsan növekedett a dolgozók középkiskoláinak létszáma, ám 1967 és 1968-ban jelentős visszaesés kezdődött, 40—45 százalékos. Az új gazdasági mechanizmus nem hat ösztönzően, mert a munkaidő-kedvezmények és a tanulmányi szabadság biztosítása több esetben a természetes szempontjából hátrányos,

Az Ikarus jubileuma

Az Ikarus gyár dolgozói szerda délután ünnepséget tartottak vállalatuk alapításának 75. évfordulója alkalmából. Az Ikarus művelődési házban rendezett jubileumi megemlékezésen részt vett Nyers Rezső, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, dr. Csanádi György közlekedés- és postaügyi miniszter, dr. Horgos Gyula kohó- és gépipari miniszter, Szépvölgyi Zoltán, a budapesti pártbizottság titkára is. Pósa Györgynek, a vállalati pártbizottság titkárnak megnyitója után Toldi József vezérigazgató mondott ünnepi beszédet.

A felszabadulás után 1948. január 30-án adták át az első öt buszt a fővárosnak. A gyár termelése azóta ugrásszerűen megnőtt: 1949-ben 175, 1968-ban 3800, 1970-ben 6000 busz készült az Ikarusban. A magyar buszok külföldön is igen népszerűek, az Ikarus termékeinek 80 százalékát exportálja. Az igény olyan nagy, hogy a negyedik ötéves tervidőszakban több mint 40 000 buszt gyártanak, az előző öt évben kibocsátott mennyiség kétszeresét. 1971-ben 6400-at, 1975-ben pedig már majdnem 11 000-et.

Nyers Rezső az MSZMP KB nevében köszöntötte a vállalat dolgozóit.

Munkásműveltség — most és később

Természetesen közhelynek vehetjük azt, hogy gyorsan változó korban élünk. Mindenképpen figyelemre méltó, hogy a fejlett országokban sok helyütt félnék a beruházásoktól. Hiszen mire egy gépsor felépül, esetleg már régen korszerűtlen. Egy-egy szűk szakterületen naponta sok ezer nyomtatott oldalra tehető a megjelenő műszaki információk tömege, melyek mind újabb és az előzőeknél korszerűbb megoldásokat írnak le. Ebben az információáradatban szinte lehetetlen eligazodni. Még kis hányadát is képtelenség követni. A gondon segíteni a tudósok, műszaki szakemberek feladata. E szakmai kérdés mellett azonban feltétlenül érdekes az is, hogy a változó kor gyorsuló technikai fejlődéséből milyen társadalmi következmények származhatnak.

Immár több mint huszonöt éve foglalkoztatja az országot a munkások szakmai képzettsége. Hiszen a fejlődés korábbi szakaszában, amikor a mezőgazdasági országban ipart kellett teremteni, létkérdés volt ez. Akkor, amikor az addig mezőgazdaságban dolgozók tömegesen vándoroltak át az iparba. Műszaki, technikai képzettséget kellett adni nekik.

A munkásképzettség kérdése természetesen ma is napirenden van. Főként két okból. Az egyik: az ipari fejlődés mostani szakaszában a munkásnak is többet kell tudnia saját szakmájáról, mint akárcsak tíz évvel ezelőtt. Emellett arról sem lehet elfeledkezni, hogy Magyarország szocialista társadalmat épít, melynek vezető hatalma a munkásosztály. Márpedig a vezető osztálynak hatalma megtartásához és eredményes, a haladás érdekében történő felhasználásához nyilván minél magasabb fokú tudásra, általános műveltségre és szakmai képzettségre kell szert tennie. A műveltség és képzettség viszonya azonban mindig az adott technikai fejlettségtől, társadalmi és gazdasági igényektől függ.

Kísérjük meg röviden megvizsgálni, hogy a fejlődés vajon milyen változásokat tesz majd szükségessé a belátható időn belül a munkások képzettségében és műveltségében!

A példa, melyet elsőként idéznénk, nálunk még kuriózum. Egyes nyugati országokban a technikailag legfejlettebb, automatizált üzemekben lusta, olyan embereket alkalmaznak, akik nem érdeklődnek különösképpen semmi iránt. De hát ez lehetetlen! — mondhatná bárki. Pedig nem az. Ugyanis az automatizált üzemben az egészséges átlagember belebetegszik a nyolcórás téltlenségbe, a semmittevésbe. Ezen úgy is segítenek néha, hogy szükségtelen feladatokat bízna a munkásra. Például azt, hogy felőrléként írja össze a műszerek állását, sorozza be bizonyos mutatókkal, és adja le az irodába. A dolgozó természetesen nem tudja, hogy erre a munkájára semmi szükség nincs. Így aztán mégis értelmét látja elfoglaltságának.

A fenti gondok nyilván abból adódnak, hogy az ilyen, teljesen automatizált üzem még ritkaság. És a technikai fejlődést nem követték olyan társadalmi változások, melyek az ezen a technológiai fokon már lehetővé váló igen rövid munkaidőt bevezethetővé tennék. Mindebből jó néhány következtetés adódik.

Elsősorban a hazai viszonyokat kellene vizsgálni! Nos, az ipari fejlődés „hagyományos” technológiai szakaszának az elmúlt évtizedben végére értünk. Magyarán jórészt megoldottuk azokat a technikai feladatokat, melyek alapelvei még a múlt században alakultak ki. Vagyis a megmunkálás, gyártás szerszámgépekkel, részekre bontott munkafázisokban történő elvégzését. Ehhez valóban a munkások minél magasabb fokú szakképzettségére és minél nagyobb létszámára volt szükség. A következő szakasz megvalósítása is már régebben elkezdődött. A szalag- és félautomata-rendszerek ezek. Ilyenek dolgoznak műsergyárainkban, a televízió- és izzólámpagyártásban. S most már a nehézipar néhány területén is. Ez az új technológiai szakasz előreláthatóan húsz-huszonöt éven belül egyeduralkodó lesz az iparunkban.

A nagyobb termelékenység, a jobb minőségű gyártmányok mellett azonban hátrányokkal is jár. A munka, a szalag mellett egyhangú, örökösen ismétlődő mozdulatokból áll. Szakmai tudást szinte egyáltalán nem igényel. Az ipari fejlődésnek olyan szakasza ez, amikor még nagy munkáslétszámra van szükség a termelésben, de a munkásoktól már nem követelik meg a szakmai képzettséget, a szakmai érdeklődést. Átmeneti időszak ez, amelyen azonban túl kell esnünk. Akkor is, ha sok szempontból nem kívánatos. Hiszen ez a szakasz teremt meg a további társadalmi és gazdasági fejlődés lehetőségét.

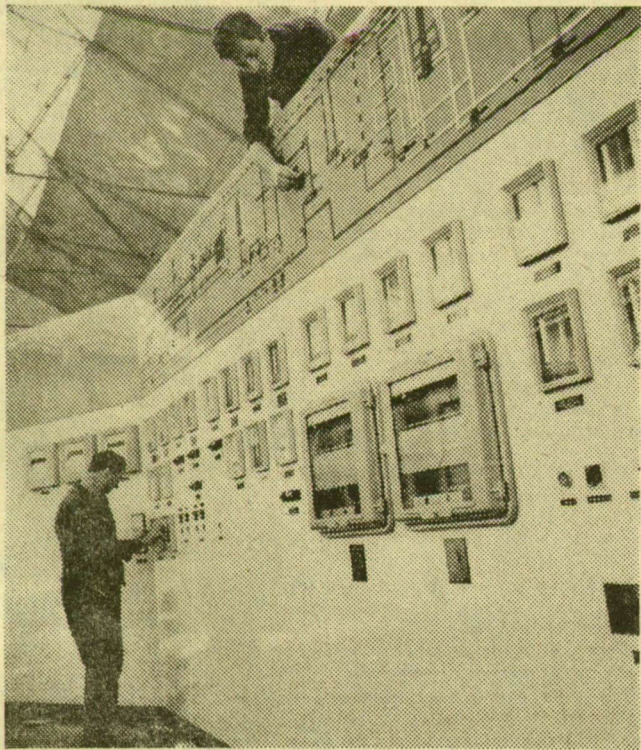
Már ma is vannak példái, és mintegy 15—20 év múlva várható, hogy az automatizált ipari termelés nálunk is komolyabb fejlődésnek indul. Mindez együtt jár majd azzal, hogy jóval kevesebb munkásra lesz szükség a termelő iparágakban, és e munkának már vajmi kevés köze lesz a hagyományos szakmákhoz. Vajon nálunk is majd a munkaerő válik majd keresetté? Úgy hiszem, erre egyértelműen nemmel válaszolhatunk.

Vegyük sorjába az időközben várható változásokat! Iparunk termelékenysége a mostani technológiai fokon is állandóan növekszik. A szalag- és félautomata-termelés ugrásszerű növekedéshez vezet. Ebből következően az életszínvonal is alaposan megnő, a mostaninál sokkalta több tartós használati cikk kerül a családok birtokába. Az automata technológiák eljövetele pedig a szocialista társadalmi körülmények közt lehetővé válik a munkaidő nagy fokú csökkentése.

Mindez azonban csak a változások egyik oldala. Szakemberekre, ügyes kezű, sokoldalú munkásokra a jövőben is szükség lesz, méghozzá a mainál is nagyobb számban. Hisze a családoknál levő egyre több műszaki eszköz karbantartást, javítást igényel. Így aztán a mostaninál jóval több szerepe lesz a szolgáltatásoknak.

Mi köze mindennek a munkások műveltségéhez? Nagyon sok. A képzettségben bekövetkező változásokról már írtunk. A több szabad idő, a jóval kevesebb fizikai megerőltetéssel járó munka feltétlenül újabb lehetőségeket teremt minden dolgozónak. A mostaninál sokkalta több időt szentelhetnek társadalmi tevékenységnek. Több időt fordíthatnak utazásokra, olvasásra, hobbyjukra. Mindehhez azonban egyre nagyobb általános műveltség szükséges. Hiszen igazán jól élni csak több pénzzel, több lehetőséggel, megfelelő műveltség nélkül nem lehet. Számos példa bizonyítja ezt már ma is. Egyre bővülő lehetőségeink között csak a többet tudás, a magasabb általános műveltség igazíthat el bárkit. Az anyagi lehetőségek csak a műveltség, tájékozottság birtokában teszik tartalmasabbá az életet. És ebben már nemcsak gyermekeink részesednek majd, hanem mi is. A folyamat már elkezdődött, hatását ma is egyre inkább érezhetjük.

Szávay István

VEZÉRLŐSZEKRENY. A Budapesti Kőolajipari Gépgyárban szállításra készen áll a Százhalombattán felállításra kerülő gázolajj kénmentesítő üzem vezérlő szekrénye. A modern vezérlőszekrény az üzem valamennyi paramétereit mutatja, és innen gombnyomással irányíthatják a különböző berendezések működését.